

01096216

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI.411.001.05.2016
D/16/502

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
ibi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	D/16/502 – Działania edukacyjne na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży szkolnej w ruchu drogowym
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontrolerzy	1. Krzysztof Gołębiewski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 99672 z dnia 11 marca 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2) 2. Marek Zapolski, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 99674 z dnia 16 marca 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 3-4)
Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Księdza Jana Twardowskiego w Białymstoku (dalej „SP” lub „Szkoła”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jolanta Murawska, dyrektor Szkoły od 1 września 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

W latach 2014 – 2016 Szkoła podejmowała prawidłowe działania edukacyjne na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży szkolnej w ruchu drogowym, związane z przygotowywaniem uczniów do prawidłowego korzystania z dróg publicznych. Na zajęciach edukacyjnych realizowano podstawę programową w zakresie zagadnień związanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego, w tym pozwalających na uzyskanie karty rowerowej. Uczniom umożliwiono również uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych oraz akcjach i konkursach edukacyjnych promujących bezpieczeństwo ruchu drogowego. Zapewniono też bezpieczeństwo dzieci w trakcie wycieczek szkolnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania szkoły związane z poprawą bezpieczeństwa osób nieletnich korzystających z dróg publicznych

Opis stanu faktycznego

1.1. Obwód Szkoły, ustalony uchwałą Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 26 kwietnia 2010 r., obejmuje 40 ulic². Budynek SP położony jest w centrum osiedla, wśród bloków mieszkalnych. Teren Szkoły jest ogrodzony, zaś z budynku nie ma bezpośredniego wyjścia na jezdnię. Najbliższe (oddalone od budynku SP o kilkaset metrów) ulice o większym natężeniu ruchu³ posiadają oznakowane przejścia dla pieszych, z których trzy są dodatkowo strzeżone przez strażników szkolnych⁴. Droga uczniów do Szkoły nie przekracza odległości określonej w art. 17 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁵, skutkującej obowiązkiem zapewnienia przez Miasto dowożenia dzieci do SP.

(dowód: akta kontroli str. 6-13)

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Uchwała nr LIV/700/10 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 26 kwietnia 2010 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych oraz określenia granic ich obwodów.

³ Ulice: Bohaterów Monte Cassino, Kardynała Stefana Wyszyńskiego i Mikołaja Kopernika.

⁴ Przejścia te zlokalizowane są na ulicach: [1] Łomżyńskiej (przedłużenie ul. Bohaterów Monte Cassino) u zbiegu z ulicą Warecką, w odległości ok. 300 m od szkoły, [2] Mikołaja Kopernika, w odległości ok. 600 metrów od szkoły i ok. 100 m od skrzyżowania z ulicą Celowniczą, [3] ulica Kardynała Stefana Wyszyńskiego, w odległości ok. 300 metrów od szkoły (w pobliżu sklepu PSS Spółem „KOMETA”).

⁵ Dz. U. z 2015 r. poz. 2156, ze zm.

W latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016 liczba uczniów SP wynosiła 355 i 380 (odpowiednio 14 i 15 oddziałów)⁶. W wymienionym okresie do Szkoły uczęszczało, pod opieką rodziców, 16 niepełnosprawnych dzieci. Z informacji uzyskanej w Urzędzie Miejskim w Białymstoku wynika, iż żaden z rodziców tych uczniów nie wystąpił z wnioskiem o zorganizowanie dowożenia. (dowód: akta kontroli str. 14-17)

1.2. Z badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów klas IV – VI⁷ wynika, że zdecydowana większość z nich (89,2%) w drodze do i ze szkoły nie napotyka na zagrożenia w ruchu drogowym. Odmiennego zdania było siedmioro uczniów (10,8%), z których troje wskazało miejsca szczególnie niebezpieczne ze względu na ruch drogowy. Były to ulice o większym natężeniu ruchu wymienione w przypisie 3. oraz ul. Celownicza, która – jak wynika z oględzin przeprowadzonych w trakcie kontroli – jest ulicą o małym natężeniu ruchu, zlokalizowaną na osiedlu domów jednorodzinnych⁸. Spośród 65 ankietowanych uczniów 38 (58,5%) posiadało karty rowerowe⁹, w tym wszyscy (ośmioro¹⁰) którzy – wg wiedzy nauczycieli – dojeżdżali do Szkoły rowerami.

(dowód: akta kontroli str. 10, 12, 19-86, 138)

1.3. Szkoła podejmowała działania mające na celu wyposażenie uczniów w wymagane elementy odblaskowe. Jak wyjaśniła Wicedyrektor SP: „Uczniowie naszej szkoły informowani są o obowiązku noszenia elementów odblaskowych podczas cyklicznych spotkań, które są organizowane tuż po rozpoczęciu każdego roku szkolnego, w styczniu przed rozpoczęciem ferii zimowych i w czerwcu przed wakacjami. Są to spotkania z funkcjonariuszami Policji i straży miejskiej. Wszystkim uczestnikom spotkań rozdawane są elementy odblaskowe, które otrzymujemy od policjantów, a także od ubezpieczycieli. Materiały takie uzyskujemy również w ramach bieżącej, stałej współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Białymstoku. Są one wykorzystywane jako nagrody w konkursach szkolnych i międzyszkolnych”. (dowód: akta kontroli str. 87)

1.4. Z analizy dokumentacji pięciu wycieczek zorganizowanych przez SP w roku szkolnym 2014/2015 wynika, że w każdym przypadku przestrzegano zasad określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki¹¹, bowiem: [1] opracowano kartę wycieczki¹², do której dołączono program, listę uczestników, imię i nazwisko kierownika oraz liczbę opiekunów (od dwóch do trzech), [2] opracowano harmonogram oraz regulamin wycieczki i zapoznano z nim wszystkich uczestników, [3] określono zadania opiekuna w zakresie realizacji programu, zapewnienia opieki i bezpieczeństwa uczestnikom wycieczki, [4] uzyskano zgody na udział uczniów w wycieczce od ich ustawowych przedstawicieli. (dowód: akta kontroli str. 88)

Analiza pięciu wyjść poza teren Szkoły, w ramach zajęć lekcyjnych, wykazała, że w każdym przypadku: [1] uczniom zapewniono opiekę nauczycieli, [2] ustalono harmonogram (zawierający godzinę wyjścia i powrotu oraz przebieg imprezy i regulamin bezpieczeństwa podczas podróży), [3] sporządzono kartę wyjścia (z listą uczestników), w której odnotowano: termin, cel i założenia programowe (np. zapoznanie się z historią medycyny, wyjazd na konkurs humanistyczny, doskonalenie umiejętności udzielania pierwszej pomocy), trasę oraz środek lokomocji (przejście pieszo, autobus komunikacji miejskiej).

W latach 2014 – 2016 w SP nie odnotowano wypadków uczniów podczas imprez wyjazdowych lub w drodze do i ze szkoły. (dowód: akta kontroli str. 89, 90-93)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że: „w związku z organizowanymi przez szkołę wycieczkami kierownicy wycieczek każdorazowo zlecają Policji przeprowadzenie kontroli stanu technicznego pojazdu oraz trzeźwości kierowcy. Zlecenia przyjmowane są w formie telefonicznej. Kontrola odbywa się w dniu wyjazdu, w wyznaczonym przez Policję miejscu.

⁶ Stan na 1 września.

⁷ Badaniem objęto 65 uczniów trzech z sześciu klas IV – VI (w tym 21 z IVB, 20 z VB i 24 z VIB), wszystkich obecnych w dniu przeprowadzenia ankiety, tj. 43,6% uczniów klas IV – VI w roku szkolnym 2015/2016 (149 osób).

⁸ Ul. Celownicza łączy się z ul. Mikołaja Kopernika w pobliżu przejścia dla pieszych strzeżonego przez strażnika szkolnego.

⁹ W tym 37 (84,1%) spośród 44 uczniów klasy V i VI (jeden z uczniów klasy VI nie udzielił odpowiedzi).

¹⁰ Czterech z nich uzyskało kartę rowerową w roku szkolnym 2015/2016.

¹¹ Dz. U. Nr 135, poz. 1516.

¹² Zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 8 listopada 2001 r.

Zaświadczenie o pozytywnym wyniku kontroli otrzymuje kierowca pojazdu. Kierownik wycieczki podejmuje decyzję o korzystaniu z usług danego przewoźnika, po okazaniu przez kierowcę ww. dokumentu". (dowód: akta kontroli str. 166-167)

Ustalone
nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

W działalności Szkoły w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania SP mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa uczniów w drodze do szkoły oraz w trakcie wycieczek.

2. Realizacja podstawy programowej w zakresie zagadnień związanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego

Opis stanu
faktycznego

W roku szkolnym 2014/2015 uczniom klas IV – VI zapewniono realizację zajęć z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego, głównie w ramach zajęć technicznych, a także przyrody i wychowania fizycznego. Przeprowadzono je w wymiarze: 47 godzin lekcyjnych¹³ w klasach IV, 9 godzin lekcyjnych¹⁴ w klasach V i 17 godzin¹⁵ w klasach VI (przeciętnie na jeden oddział zagadnieniom tym poświęcono 24,3 godziny lekcyjnej). (dowód: akta kontroli str. 94)

Na podstawie analizy dzienników lekcyjnych dwóch wybranych oddziałów za lata szkolne, obejmujące pełen cykl nauczania ustalono, że z uczniami prowadzono zajęcia z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego, stosownie do wymogów określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół¹⁶, bowiem:

- uczniów klas I – III (I etap edukacyjny tzw. „edukacja wczesnoszkolna”) zapoznano z zasadami bezpiecznej zabawy i powiadamiania dorosłych o wypadku lub niebezpieczeństwie, uczono znajomości numerów alarmowych (pogotowia ratunkowego, Policji, straży pożarnej), bezpiecznego poruszania się po drogach, korzystania ze środków komunikacji oraz zachowania się w sytuacji wypadku,
- uczniów klas IV – VI (II etap edukacyjny) w ramach przedmiotu „zajęcia techniczne” edukowano w zakresie bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym (jako pieszy, pasażer i rowerzysta) oraz przygotowywano do uzyskania karty rowerowej (co opisano w pkt 3. wystąpienia).

Ponadto na początku każdego roku szkolnego organizowano, w ramach godzin wychowawczych, zajęcia poświęcone problematyce bezpieczeństwa uczniów w drodze do i ze szkoły. Prowadzono także, w związku z realizacją szkolnych programów profilaktycznych, cykliczne spotkania z przedstawicielami Policji i straży miejskiej, w trakcie których uczniowie byli zapoznawani z zasadami bezpiecznego wypoczynku podczas ferii zimowych i wakacji. (dowód: akta kontroli str. 95-112, 113-126)

Ustalone
nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

W działalności Szkoły w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

W SP prawidłowo realizowano treści nauczania z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, wynikające z obowiązującej podstawy programowej.

3. Przygotowanie uczniów do egzaminu na kartę rowerową

Opis stanu
faktycznego

W roku szkolnym 2014/2015 SP zapewniła wszystkim uprawnionym uczniom możliwość uzyskania karty rowerowej. W tym celu, w ramach przygotowania do egzaminu, na zajęciach technicznych, w klasach IV przeprowadzono zajęcia teoretyczne z wiedzy o ruchu drogowym oraz zasad udzielania pierwszej pomocy, a także zajęcia praktyczne z wiedzy technicznej i doskonalenia umiejętności jazdy rowerem na placu manewrowym. Prowadził je – zgodnie z wymogiem art. 41 ust. 2 i art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami¹⁷ – nauczyciel posiadający specjalistyczne przeszkolenie

¹³ W tym 31 godzin lekcyjnych w ramach zajęć technicznych, 13 w ramach przyrody (np. jak dbać o bezpieczeństwo poza domem, pierwsza pomoc, wyznaczanie kierunków geograficznych w terenie) i 3 w ramach wychowania fizycznego (np. bezpieczne gry i zabawy).

¹⁴ W tym 5 godzin w ramach zajęć technicznych, po 2 godziny w ramach przyrody i w ramach wychowania fizycznego.

¹⁵ W tym 9 godzin w ramach zajęć technicznych, po 4 godziny w ramach przyrody i w ramach wychowania fizycznego.

¹⁶ Dz. U. z 2012 r. poz. 977, ze zm.

¹⁷ Dz. U. z 2015 r. poz. 155.

Ustalone nieprawidłowości
Ocena częściowa

z zakresu ruchu drogowego. Do egzaminu na kartę rowerową (wyznaczonego przez dyrektora Szkoły¹⁸ zgodnie z § 21 ust. 2 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 21 kwietnia 2013 r. w sprawie uzyskiwania karty rowerowej¹⁹), przystąpiło 49 uczniów, którzy ukończyli dziesiąty rok życia, w tym wszyscy uczniowie klas IV (48 osób) i jeden z klasy V. Pozytywny wynik z egzaminu uzyskało 40 uczniów²⁰ (81,6% zdających), którym wydano karty rowerowe. Przebieg egzaminu udokumentowano w protokole i arkuszach zaliczeń. (dowód: akta kontroli str. 127-150)

W działalności Szkoły w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Szkoła zgodnie z obowiązującymi przepisami i rzetelnie przygotowała uczniów oraz przeprowadziła dla nich egzaminy na kartę rowerową.

4. Udział szkoły w akcjach edukujących i promujących bezpieczeństwo ruchu drogowego

Opis stanu
faktycznego

Szkoła angażowała uczniów do udziału w ponadobowiązkowych zajęciach oraz akcjach promujących bezpieczeństwo w ruchu drogowym.

Uczniowie SP uczestniczyli w miejskich finałach Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym, organizowanych corocznie przez Prezydenta Miasta Białegostoku we współpracy z Polskim Związkiem Motorowym w Białymstoku, Zespołem Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej Policji w Białymstoku, Podlaskim Zarządem Okręgowym PCK i Strażą Miejską w Białymstoku. Celem turnieju było podnoszenie kultury społeczeństwa i działanie na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, głównie poprzez popularyzowanie przepisów i zasad bezpiecznego poruszania się po drogach oraz podstawowych zasad i umiejętności udzielania pierwszej pomocy. W ostatnim turnieju, zorganizowanym w kwietniu 2015 roku, Szkoła zajęła drużynowo 2. miejsce, zaś jeden z jej uczniów uplasował się na 3. miejscu.

(dowód: akta kontroli str. 151-155)

W roku szkolnym 2014/2015 uczniowie SP brali udział w VI edycji programu „Klub Bezpiecznego Puchatka”, którego partnerem było Biuro Prewencji i Biuro Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji. W trakcie trwania programu uczniom zaprezentowano film instruktażowy dotyczący zasad bezpieczeństwa na drodze, w szkole, w domu i w czasie zabaw oraz przeprowadzono zajęcia praktyczne. Uczestnicy otrzymali książeczki pt. „Dołącz do Klubu Bezpiecznego Puchatka” oraz broszury informacyjne dla rodziców.

(dowód: akta kontroli str. 156-157)

W ramach koła „Świadomy rowerzysta-bezpieczny uczeń” w I półroczu roku szkolnego 2015/2016 zorganizowano 17 zajęć (22 godziny), których celem było m.in. przygotowanie dzieci do odpowiedzialnego uczestnictwa w ruchu drogowym, kształtowanie postaw prozdrowotnych ze szczególną odpowiedzialnością za zdrowie i bezpieczeństwo własne oraz drugiego człowieka, poszerzenie wiedzy z zakresu wychowania komunikacyjnego oraz wykorzystanie tych umiejętności do zdobycia karty rowerowej²¹.

(dowód: akta kontroli str. 158-159)

W 2015 roku SP realizowała, finansowane grantami edukacyjnymi, projekty:

- „Szkoła i rodzina – jedna drużyna”, w ramach którego zorganizowano dla uczniów i ich rodziców warsztaty z udzielania pierwszej pomocy,
- „Świadomy rowerzysta – aktywny turysta – bezpieczny uczeń”, którego celem było nabycie przez uczniów umiejętności bezpiecznego poruszania się rowerem po ulicach i ścieżkach rowerowych miasta (w tym korzystania z kamizelek odblaskowych i kasków).

¹⁸ Zarządzenie nr 03/2015 Dyrektora Szkoły Podstawowej Nr 2 im. Księdza Jana Twardowskiego w Białymstoku z dnia 16 marca 2015 r. w sprawie przeprowadzenia egzaminu na kartę rowerową dla uczniów Szkoły Podstawowej Nr 2 im. Księdza Jana Twardowskiego w Białymstoku w roku szkolnym 2014/2015.

¹⁹ Dz. U. z 2013 r. poz. 512.

²⁰ Protokół z egzaminu na kartę rowerową z dnia 28 maja 2015 r.

²¹ Tematem zajęć było m.in.: „bezpieczeństwo na drodze, w szkole, w domu”, „doskonalenie jazdy rowerem” (w tym poruszanie się po torze sprawnościowym), „zasady udzielania pierwszej pomocy”, „gry edukacyjne planszowe – pomocą w nauce przepisów ruchu drogowego”, „wykonywanie planszy znaki drogowe”, „widoczni na drodze = bezpieczni”, wyjście do Klubu „Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego”, „rozwiązywanie testów multimedialnych”, „jazda rowerem w czasie zimy”.

Ustalono
nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Szkoła uczestniczyła także w ogólnopolskim projekcie edukacyjnym, skierowanym do dzieci i młodzieży „Rowerowa szkoła”, zdobywając srebrną odznakę.

(dowód: akta kontroli str. 160-165)

W działalności Szkoły w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uczniom Szkoły zapewniono możliwość uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych oraz akcjach i konkursach edukacyjnych promujących bezpieczeństwo w ruchu drogowym.

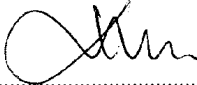
IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden kierownikowi jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

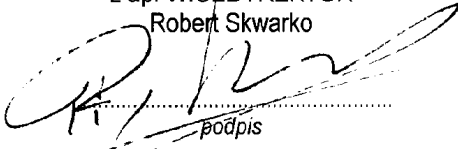
Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²², kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

Białystok, dnia 25 kwietnia 2016 r.

Kontroler
Krzysztof Gołębiowski
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
z up. WICEDYREKTOR
Robert Skwarko

.....
podpis

²² Dz. U. z 2015 r. poz. 1096.

